

La proposta d'en Bilbeny

Autor: Anton Marco

Data de publicació: 05-11-2013

L'Anton Marco ens dona el seu parer de la conferència que En Jordi Bilbeny va pronunciar a Luxemburg sobre la censura i la manipulació de la nostra història

En el CCL hem tingut el gust de rebre en Jordi Bilbeny que, tan coratjós com agosarat, ens ha explicat una altra història. Una història que xoca a qui no li interessa creure-se-la i que, amb un cert maneig, entre cautelós i astut, acaba aconseguint un sol propòsit: que se'ns instal·li el dubte sobre la "veritable" Història amb majúscules que ha quedat en l'imaginari col·lectiu europeu.

Si focalitzem la nostra mirada a la manera dels ulls nous que proposa el seu Petit manual de la descoberta catalana d'Amèrica, ens fem còmplices de la titànica tasca que s'ha proposat dur a terme: competir contra les idees rebudes, farcides d'historiografies adobades al gust de l'oficialitat imperant. No és esforç minse. Ell, però, sota una mata convertit en destràl... per obrir camí, com diria Enric Casasses, es veu capaç de competir amb tots els titans que se li presentin, com els vuitanta milions de pàgines de l'Arxiu General d'Índies (de fet, tot sigui dit, dels 80 milions de pàgines i els 8.000 mapes existents a Sevilla, no hi gaires documents procedents d'organismes colonials i cap d'abans del segle XVIII).

En Bilbeny no es presenta com a historiador, sinó com a escriptor i investigador. És una mena d'inspector Columbo, el detectiu americà de la sèrie de misteri de televisió que protagonitza en Peter Falk. I, com en el cas del howdhechem del tinent Columbo, des de la primera escena de cada capítol, se sap que hi ha hagut un crim i es coneix de primer antuvi la identitat del criminal. Altres ressemblances són que el tinent Columbo no menciona mai el seu nom de pila, mentre que qui firma com a Jordi Bilbeny és en realitat Jordi Alsina i Bilbeny, que ni en Bilbeny ni en Columbo porten pistola ni utilitzen mai la violència física; i tant en un cas com en l'altre els crims investigats passen sempre a l'alta societat.

Sovint comparem un historiador amb un periodista d'investigació, sempre a la recerca d'indicis amb un mètode ben

precís. El mètode aplicat per en Jordi Bilbeny és el d'establir els esdeveniments junt amb fenòmens perifèrics, d'anar més enllà, plus ultra, en el seu agosament historiogràfic. Captant o tenint compte dels "silencis" dels documents i desentrellar els errors o les omissions de les "històries de la Història" invitant a mirar els detalls documentals, la iconografia de l'època, les contradiccions en els relats oficialistes (que no són pocs) i proposant una lectura crítica. Com el bon historiador, cerca les causes i els mòbils de les accions humanes, un dels aspectes més apassionants del seu ofici, que consisteix també i precisament a fer parlar les fonts en aparença mudes o a les quals altres han donat per poc rellevants i que, per tant, són aclaridores del perquè dels errors o de les omissions que s'han produït.

De totes les històries, de les d'en Bilbeny i de totes les que hem hagut de sentir, em quedo amb la tradicional història de la incúria espanyola a l'hora de tractar les qüestions que, en principi, haurien de ser internes. L'any 2009 en vam tenir el darrer exemple: les elits espanyoles van preferir que l'empresa elèctrica ENDESA fos italiana abans que catalana, com en el cas d'en Colom. I és que no tenen remei.

Tant de bo que en Bilbeny se'n surti de l'enfarfegament i acabi per trobar totes les baules d'aquesta rovellada i garrotada cadena, i arribi a fer com el tinent Columbo, que, gràcies a detalls menors, un cop descobert el principal sospitós, no el deixi en pau ni un segon fins a posar en evidència el pertinaç criminal i les seves malèvoles intencions, que no són altres que les d'influenciar els continguts transmesos a les futures generacions en benefici propi.

Anton Marco